

Sygn. akt II CSK 553/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku R. S.
przy uczestnictwie E. R., J. B., P. K.,
D. S. (uprzednio K.), T. J. i A. G.
o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 kwietnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania
P. K. i D. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 26 lipca 2013 r., sygn. akt XV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek R.S. o przyznanie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnicy D. S. i P. K. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 26 lipca 2013 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 26 kwietnia 2012 r., którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 16 października 1990 r. wydane w sprawie sygn. akt III Ns [...] w ten sposób, że stwierdził, że spadek po H. B. nabyła na podstawie testamentu K. S. w całości.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestnicy oparli na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.,

podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni art. 968 § 1 k.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Wywód przedstawiony przez skarżących nie odpowiada powyższym wymaganiom. Po pierwsze, w przedstawionym wywodzie brak precyzyjnego sformułowania zagadnienia prawnego. W szczególności nie można przyjąć, aby dostatecznie uzasadniało je odwołanie się do indywidualnego stanu faktycznego związanego z treścią testamentu, zawierającego oświadczenie spadkodawcy o „powołaniu oznaczonej osoby do spadku” i jednocześnie oznaczenie „wartości rozporządzenia swej woli” na 100.000 zł. Powołany w skardze przepis art. 968 § 1 k.c. zawiera definicję zapisu zwykłego, czyli rozporządzenia testamentowego zobowiązującego spadkobiercę do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby. Przyznając, że spadkobierca nie musi być imiennie określony, nie sposób dopatrzeć się podstaw do poczynienia rozważań o charakterze ogólnym i potrzeby wypowiedzi judykatury. Problem polega w istocie na interpretacji jednostkowego rozporządzenia na wypadek śmierci. Ponadto uzasadnienie przyczyny ma charakter polemiczny i dotyczy głównie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a zgodnie z art. 398³ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. ocena dowodów i prawidłowości ustalenia stanu faktycznego wykraczają poza kognicję Sądu Najwyższego.

Powołanie się na przesłankę potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa - mimo wystąpienia takiej potrzeby - nie doczekał się wykładni albo że niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, zawierającej szczegółowe omówienie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze przytoczenia odpowiednich orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.). Przedstawione uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia powyższych wymagań, ponieważ nie wyjaśnia, na czym polegają rozbieżności interpretacyjne lub orzecznice, których rozwiązanie ma istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, ograniczając się do przytoczenia argumentacji, jaki w ocenie uczestników powinien być prawidłowy sposób rozstrzygnięcia sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. Nie znajdując podstaw do odstąpienia od zasady rozstrzygania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym, w myśl której strony ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, Sąd Najwyższy oddalił wniosek R.S. o przyznanie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego (art. 520 § 1 k.p.c.).

[l.n]